

15.3.2011

Valtioneuvoston kanslia

Viite: valtioneuvoston kanslian kirjeet 18.1.2011 ja KP -kokouksen käsittely 7.2.2011

TILANNEARVION TUOTTAMINEN HALLITUSVAIHDOKSEEN - HALLINNONALOJEN NYKYISEN TOIMINNAN JA MENORAKENTEEN INVENTOINTI

Kansliapäälliköitä on pyydetty valmistelemaan 5-7 toiminnan aluetta, jotka katsotaan merkittävimmiksi toiminnan tehostamisen ja uudelleen järjestämisen kohteiksi.

Sisäasiainministeriön esitys ko. kohteiksi on kuvattu liitteessä 1.

Kansliapäällikkö

Ritva Viljanen

LIITE 1 sisäasiainministeriön hallinnonalan vastaus 15.3.2011

Sisäasiainministeriön hallinnonala**Johdanto**

Sisäasiainministeriön hallinnonalan osalta merkittävimmät muutokset linjattiin pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen ohjelmassa. Näiden hallitusohjelmassa linjattujen uudistusten lisäksi sisäasiainministeriö toimialoineen on aktiivisesti pyrkinyt parantamaan toiminnan tehokkuutta ja tuottavuutta erilaisin kehittämistoimenpitein ja rakenteellisin uudistuksin. Tämä on edellyttänyt poikkeuksellisen tiukkaa talouskuria ja joidenkin toiminnan kehittämishankkeiden lykkäämistä tai perumista.

Vuosina 2006 - 2010 sisäasiainhallinnossa on toteutettu mm. seuraavat toiminnan tehostamiseen, taloudellisuuteen ja tuottavuuden lisäämiseen tähtäävät toimenpiteet ja rakenteelliset uudistukset:

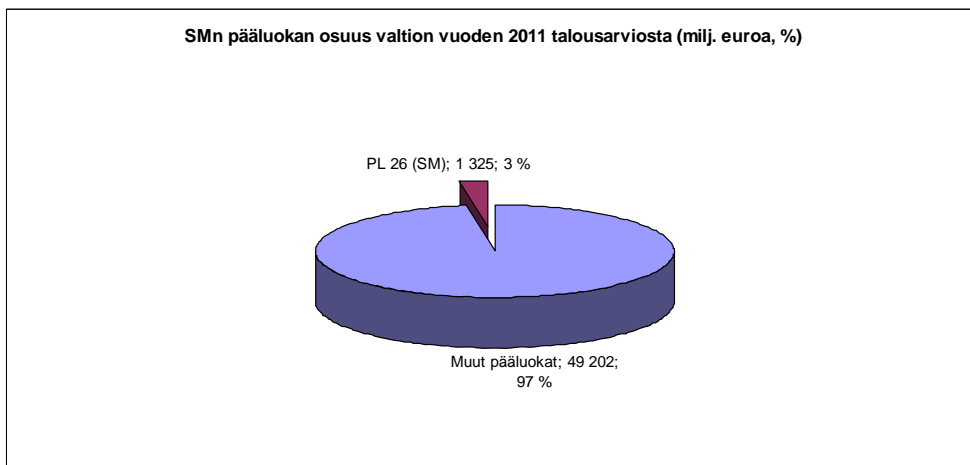
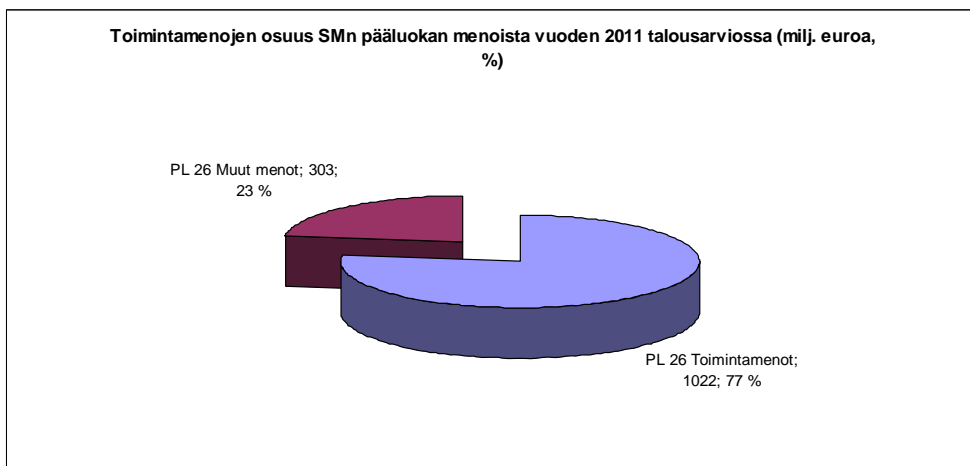
- Sisäasiainhallinnon talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskus perustettiin 1.1.2006 lukien.
- Sisäasiainministeriö organisoi ministeriön hankintatoimen tilaaja-tuottaja-mallin mukaisesti 1.4.2007.
- Sisäasiainministeriöön perustettiin 1.1.2008 lukien uusi maahanmuutosta ja kotoutuksesta vastaava kokonaisuus, johon kuuluvat maahanmuutto-osasto sekä uuden osaston alaisuudessa toimiva Maahanmuuttovirasto. Kansliapäällikön alaisuuteen perustettiin oikeusyksikkö yhdenvertaisuuslain mukaisia yhdenvertaisuus- ja syrjäytäkysymysten yhteensovittamistehtäviä varten. Maahanmuuttoviraston nimi päätettiin muuttaa Maahanmuuttovirastoksi. Sisäministeriön alaisuuteen siirtyivät 1.1.2008 myös etnisten suhteiden neuvottelukunta, vähemmistövaltuutetun toimisto, syrjäytälaulukunta, vastaanottokeskukset ja säilöönottokeskus.
- Hallinnonalalta valtiovarainministeriön hallinnonalalle siirtyivät 1.1.2008 lääninhallitukset, maistraatit ja Väestörekisterikeskus. Kihlakuntahallinto purettiin 1.1.2008 lukien.
- Hallinnon tietotekniikkakeskus HALTIK aloitti toimintansa 1.3.2008. HALTIK perustettiin Poliisin tietohallintokeskukseen pohjalta sen tehtäväaluetta laajentaen.
- Uudet poliisilaitokset aloittivat 1.1.2009 ja paikallispoliisi siirtyi näin 90 poliisilaitoksesta 24 poliisilaitosalueeseen.
- Ministeriön uusi poliisiosasto ja Poliisihallitus aloittivat toimintansa 1.1.2010. Poliisi siirtyi samalla kaksiportaiseen hallintomalliin, jonka mukaan poliisin keskushallintoviranomaisen (Poliisihallitus) suorassa alaisuudessa ovat poliisilaitokset sekä Keskusrikospoliisi, Suojelupoliisi, Liikkuva poliisi, Poliisiammattikorkeakoulu ja Poliisin tekniikkakeskus.
- Turvapaikanhakijoiden vastaanotto toiminnan ohjausvastuu siirrettiin Maahanmuuttovirastolle 1.1.2010 alkaen ja virastoon perustettiin tätä varten erillinen vastaanottoyksikkö.
- Maahanmuuttoon, kotouttamiseen ja hyviin etnisiin suhteisiin liittyvien tehtävien koordinointi koottiin seitsemään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen 1.1.2010 lukien.
- Aluehallintovirastoihin muodostettiin 1.1.2010 lukien pelastustoimen ja varautumisen vastuualue, joka mm. ohjaa ja johtaa pelastustoimen suunnittelua sekä huolehtii osaltaan suunnitelmien yhteensovittamisesta.
- Oikeushallinnon palvelukeskus, Sisäasiainhallinnon palvelukeskus, Puolustushallinnon palvelukeskus ja Valtiokonttorin tulosityksikkönä toimiva Valtiokonttorin palvelukeskus koottiin 1.1.2010 valtiovarainministeriön hallinnonalalle hallinnollisesti yhdeksi virastoksi.
- Valtioneuvosto on tehnyt päätöksen hätäkeskusten aluejaosta 13.1.2010 ja sisäasiainministeriö päätöksen hätäkeskusten sijaintipaikkakunnista 9.3.2010. Helsingin hätäkeskuksen toiminta siirrettiin Keravalle Itä- ja Keski-Uudenmaan hätäkeskuksen kanssa yksiin toimiloihin. Laki ja asetus hätäkeskustoiminnasta on uusittu ja ne tulevat voimaan 1.1.2011. Ensimmäinen hätäkeskusten yhdistäminen uuden aluejaon mukaisesti tapahtuu vuoden 2011 aikana ja uudistus on toteutettu vuoteen 2015 mennessä.
- Rajavartiolaitos siirtyi kaksiportaiseen hallintorakenteeseen vuoden 2011 alusta. Raja- ja merivarti alueet ja niiden johtopaikat lakkautettiin 1.1.2011. Muutoksen jälkeen raja- ja merivartiostot ovat kaikki organisaatioltaan kaksiportaisia.

- Rajavartiolaitos on yhdistänyt pieniä vartioasemia suuremmiksi ja toimintakykyisemmiksi raja- ja merivartioryksiköiksi. Vuonna 2012 vartioasemien kokonaismäärä on 41 (20 rajavartioasemaa ja 21 merivartioasemaa).

Taloudesta yleisesti

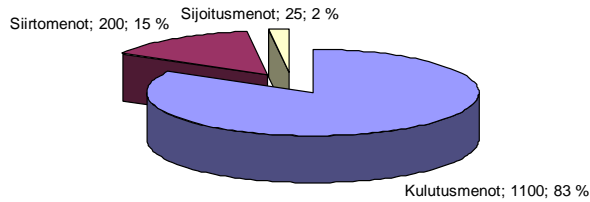
Sisäasiainministeriön pääluokalle on ominaista voimakas toimintamenopainotteisuus. Toimintamenojen osuus pääluokan menoista on lähes 80 prosenttia. Palkkojen ja vuokrien osuus menoista suurin ministeriössä (85 %) ja pienin pelastustoi-
messä (62 %) sekä Maahanmuuttovirastossa (63 %).

Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että määrärahojen mahdolliset leikkaukset joudutaan suoraan kohdentamaan henkilös-
tömenoihin. Erityisesti tämä koskee niitä sektoreita, joilla henkilöstömenojen osuus on suurin (ministeriö, poliisi, Rajavar-
tiolaitos ja Hätäkeskuslaitos).

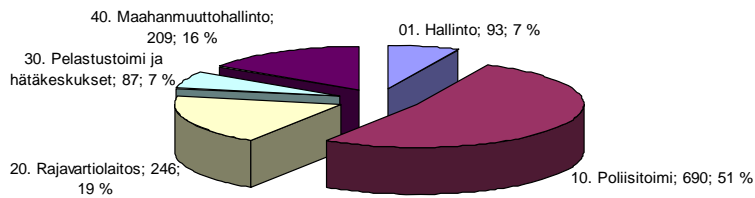

Siirtomenojen osuus on vain noin 15 % koko hallinnonalan määrärahoista.

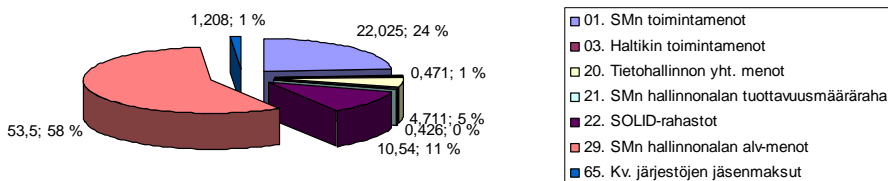
SMn pääluokka (PL 26) määrärahojen taloudellisen laadun mukaan vuoden 2011 talousarviossa (milj. euroa, %)

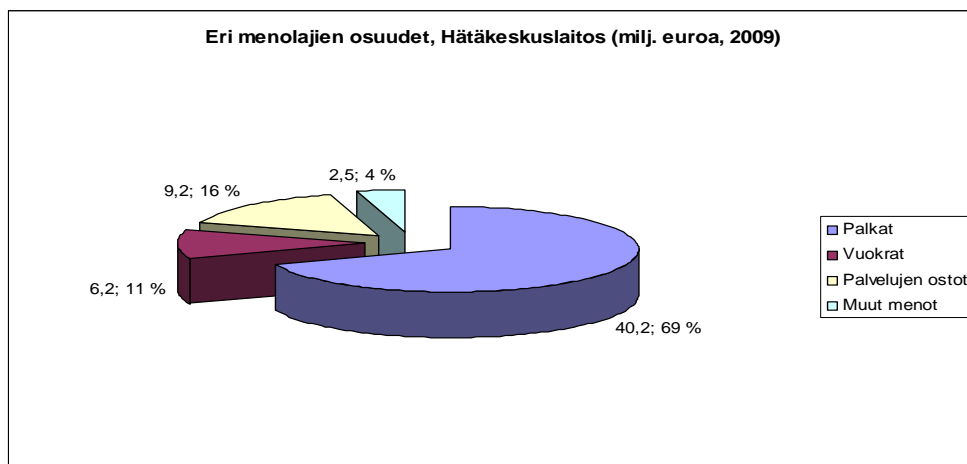
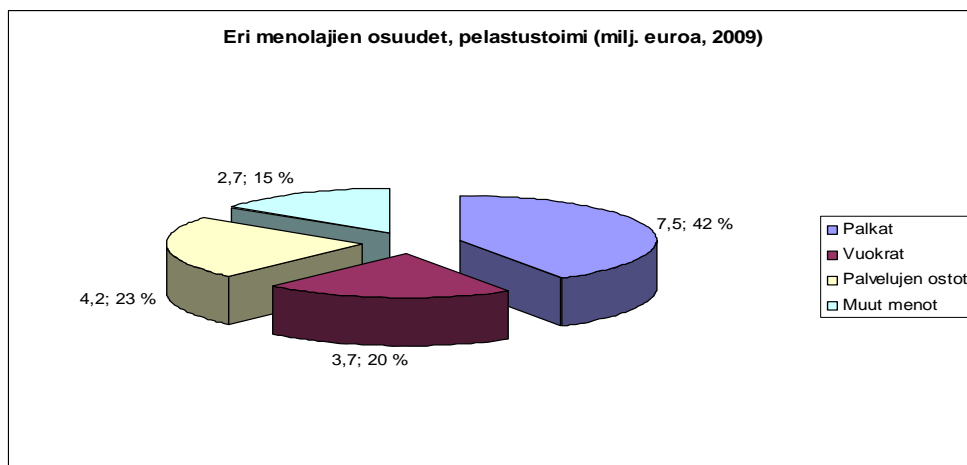
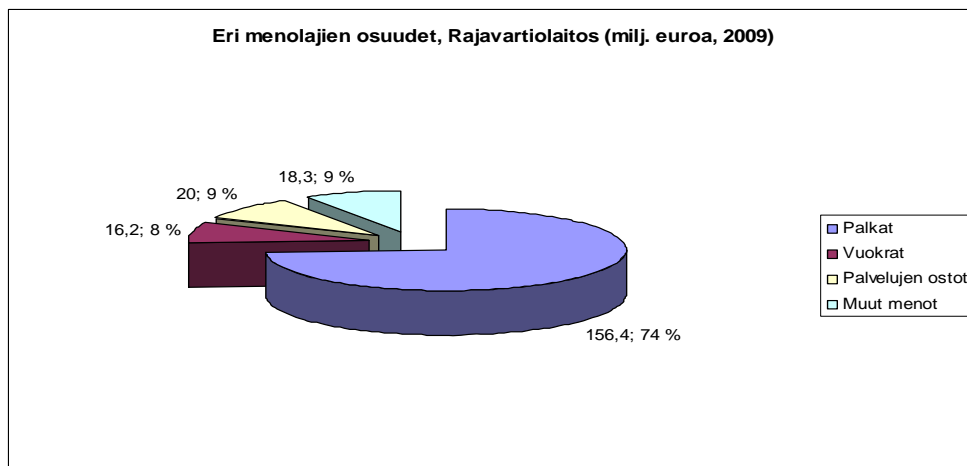
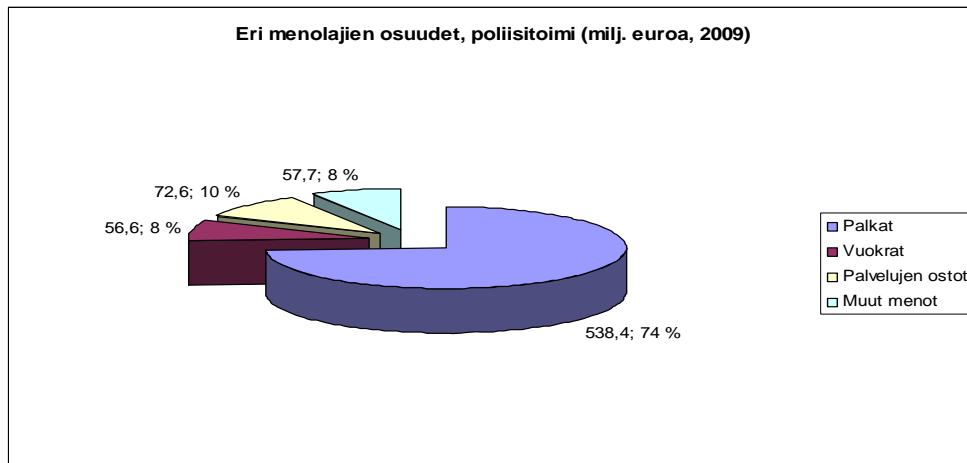
SMn pääluokka toimialoittain vuoden 2011 talousarviossa (milj. euroa, %)

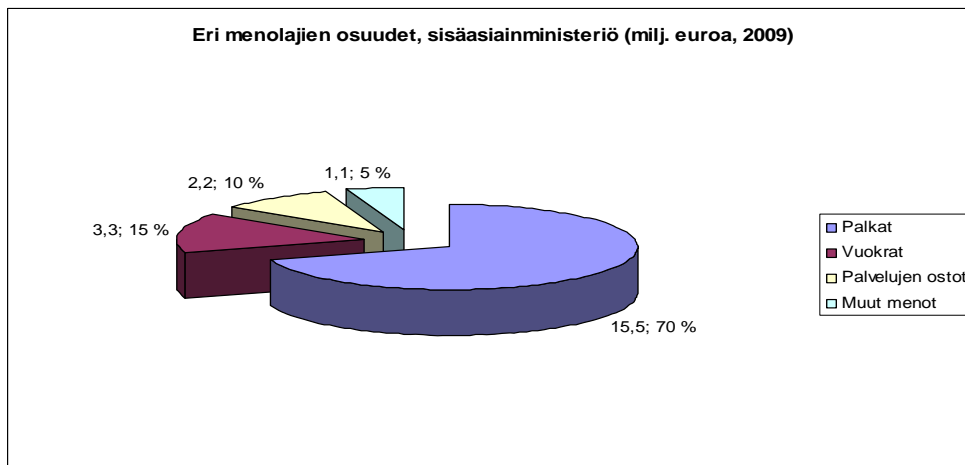
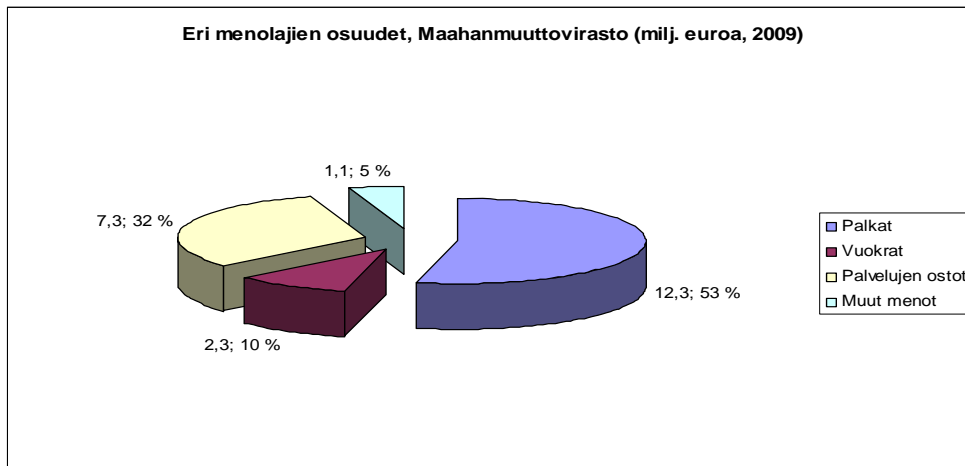

Hallintomenojen (luku 26.01) jakautuminen momenteittain vuoden 2011 talousarviossa (milj. euroa, %)

Eri menolajien osuudet toimialoittain

Ehdotus 1. Maahanmuuton viranomaiskäsittelyn tehostaminen

Päätöksentekoa nopeutetaan tehostamalla koko prosessiin osallistuvien -viranomaisten yhteistyötä. Tavoitteena on käsittelyaikojen nopeuttaminen siten, että ne ovat hyvää pohjoismaista tasoa. Esimerkiksi nykyisillä turvapaikanhakijamäärillä mitaten jo muutaman kuukauden lyhyemmillä käsittelyajoilla vastaanotokustannuksissa saavutetaan useamman kymmenen miljoonan euron säästö. Myös muissa päätöksentekomuodoissa voidaan saavuttaa vastaavia säästöjä.

Poikkihallinnollisena hankkeena moninkertaisesta maahanmuuttajien henkilörekisteröinnistä eri viranomaisista siirrytään perustietojen kertakeruuseen ja -rekisteröintiin, jolla voidaan vähentää asiain määrää eri viranomaisissa.

Mahdollisuus kotouttamispalveluihin järjestetään kaikille maahanmuuttajaryhmille. Maahanmuuttajien syrjäytymisestä, kuten muita korkeammasta työttömyysasteesta, aiheutuu merkittäviä kustannuksia. Maahanmuuton ja kotouttamisen tulee perustua yhtenäiseen strategiaan ja päämääriin.

Toiminnan mitoitus vuonna 2011

Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset asettavat suuria haasteita Maahanmuuttovirastolle. Käsiteltäväksi tulevien asioiden määrä on lisääntynyt vuodesta 2005 noin 30 % ja kasvaa edelleen. Maahanmuuttovirastoon tuli vuonna 2010 vireille 50 730 asiaa, kun edellisellä vuonna niitä oli 47 681. Vireille tulleiden asioiden määrä näin ollen kasvoi vuoden takaisesta +6,4 %. Ratkaisuja tehtiin vuonna 2010 yhteensä 52 675, kun luku vuotta aiemmin oli 50 743, kasvua + 3,8 %. Ratkaistujen asioiden määrä oli hiukan suurempi kuin vireille tulleiden asioiden määrä (3,8 %).

Viraston toimintaan vaikuttavaa lainsäädäntöä on muutettu viimeisen vuoden aikana useita kertoja ja kuluvana vuonna tulevat vielä voimaan ainakin kansalaisuuslain muutokset, vastaanottolaki, paluudirektiivistä johtuvat muutokset ulkomaalaislakiin sekä mahdollisesti työntekijän oleskelulupaa koskevat muutokset. Biometriset tunnisteet otetaan oleskeluluvissa käyttöön todennäköisesti tulevana syksynä. Myös hallitusohjelmaan sisältynee linjauksia, joilla on vaikutuksia myös viraston toimintaan.

Ulkomaalaisasioiden sähköisen asiankäsittelyjärjestelmän osan 2.0 käyttöönotto on aikataulutettu toukuulle 2011. Käyttöönotto tulee sitomaan Maahanmuuttoviraston resursseja runsaasti testaukseen, koulutukseen ja käyttötukeen. Tällä on myös vaikutuksia kuluvana vuonna viraston päätösmäärään sitä alentaen. Toiminnan vaikuttavuuden turvaamiseksi virasto keskittyy ydintehtäviensä hoitamiseen.

Vastaanotto toiminnan käytännön ohjaus siirtyi Maahanmuuttovirastolle vuoden 2010 alussa, jolloin virastoon myös perustettiin Vastaanottoyksikkö. Vastaanottoyksikkö on ollut yhteistyössä poliisin ja turvapaikkayksikön kanssa suunnittelemassa uudenlaisia toimintoja ja tiedonkulkutoimenpiteitä entistä sujuvamman ja tehokkaamman turvapaikanhakuprosessin kehittämiseksi. Jatkossa pyritään entistä enemmän keskittämään uusien turvapaikanhakijoiden vastaanottoa ja alkuvaiheen kuulusteluja maahantuloalueille koko turvapaikkaprosessin ajaksi. Uusien turvapaikanhakijoiden määrä on vähentynyt noin -36,3 % vuoteen 2009 verrattuna, minkä vuoksi majoituspaikkoja on vuoden aikana vähennetty noin 1200. Paikkojen vähentäminen toteutettiin pienentämällä yksikköjen majoituskapasiteetteja. Yhtään keskusta ei lakkautettu.

Ehdotuksen aikajänne

- UMA järjestelmä nopeuttaa asiankäsittelyä, sitten kun se on kokonaan käytössä. Myös UMA:an liittyvä sähköinen asiointimahdollisuus vähentää tarvetta lisätä hakemusten käsittelyyn resursseja.
- Lainsäädäntöä kehitetään tukemaan tehokasta päätöksentekoa.
- Lupahallintoa sujuvoitetaan
- Joustava resurssien käyttö turvapaikkatutkinnassa ja -päätöksenteossa johtaa päätöksenteon nopeutumiseen ja vähentää turvapaikanhakijoiden vastaanoton kustannuksia. Hakijat saavat päätökset nopeasti ja oikeusvarmasti. Ne, joiden hakemus hylätään, poistetaan nopeasti ja tehokkaasti maasta. Jatkossa pyritään entistä enemmän keskittämään uusien turvapaikanhakijoiden vastaanottoa ja alkuvaiheen kuulusteluja maahantuloalueille koko turvapaikkaprosessin ajaksi.

Ehdotuksen budjettivaikutus, brutto ja netto

→ Joustava resurssien käyttö turvapaikkatutkinnassa ja -päätöksenteossa vähentää vastaanotossa kustannuksia (kts. Alla oleva taulukko, joka kuvaa vastaanottotoiminnan toiminnallista tehokkuutta, tuotoksia ja laadunhallintaa)

Toiminnallinen tehokkuus, tuotokset ja laadunhallinta	toteuma	toteuma	tavoite	toteuma	toteuma %, ylitys/alitus
Vuosi	2008	2009	2010	2010	2010
mom.26.40.63					
Taloudellisuus					
Vastaanoton kiinteät kustannukset/ % /keskimäärin /vuosi	60,4	60	58	60	3
- kiinteät kustannukset	21 518	53 185	41 427	53 725	30
- muuttuvat kustannukset	14 123	35 457	30 000	34 984	17
Kustannusvastaavuus/ kannattavuus					
Vastaanoton kokonaiskustannukset/v (1000 €)	35 641	88 642	71 427	88 709	24
Majoituspaikan hinta/vrk (€)					
- vok majoituksessa	41	40	41	43	5
- yksityismajoituksessa	14	17	14	17	21
- alaikäiset /ryhmäkodissa	138	146	138	180	30
- alaikäiset/tukiasunnoissa	79	82	79	98	24
- säilöönottoyksikössä	184	184	184	176	-4
Tuottavuus					
Käyttöaste (keskimäärin vähintään %)	86	90	90	85	-5
Vastaanoton kapasiteetti					
Vastaanoton paikkaluku	1 494	3 582	3 800	4 315	14
Säilöönoton paikkaluku	40	40	40	40	0

→ Säästöt henkilöstömenoissa, kun Maahanmuuttoviraston päätöksentekoprosessin tehostuessa ei ole tarvetta palkata lisää henkilöstöä.

Säästöt vastaanottomenoissa majoitusaikojen lyhentyessä esimerkiksi:

- 1 kk nopeampi poliisin turvapaikkatutkinta vähentäisi 4500 hakijan määrällä vastaanotonkustannuksia n. 6 milj. euroa/v.
- Maahanmuuttoviraston päätösmäärän lisäys 250 päätöksestä 570 päätökseen/kk (3000 päätöksestä 6800 päätökseen/v) vähentäisi 3500 päätöstä odottavan turvapaikanhakijan vastaanoton kustannuksia arviolta 17,7 milj. euroa/v.
- Helsingin hallinto-oikeuden turvapaikkavalitusten käsittelyaikojen pitäminen 5 kk:ssa säästäisi vastaanotokustannuksissa noin 6 milj./v.

Säästöt edellyttävät tehostamista päätöksenteon lisäksi myös tutkinnassa poliisissa ja muutoksenhaussa tuomioistuimissa. Lisäksi myönteisen päätöksen saaneet turvapaikanhakijat tulee kyetä sijoittamaan kuntiin nykyistä nopeammin.

Ehdotus 2. Vahvistetaan talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjuntaa ja tehostetaan rikoshyödyn jäljittämistä kiinnittäen erityistä huomiota vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan tehostamiseen.

Talousrikollisuuden ja harmaan talouden yhteiskunnalle aiheuttamat vahingot ovat vuositasolla useita miljardeja euroja. Erityisesti harmaan työvoiman hyväksikäyttö on kasvava ongelma Suomessa. Lainsäädäntöön tehtävien muutosten avulla ja talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjuntaan liittyvillä muilla tehostamistoimilla vähennetään lainvastaisesti toimivien tahojen mahdollisuutta saavuttaa kilpailuetuja rehellisesti toimivien yritysten kustannuksella.

Taloudellista hyötyä tavoitteleva järjestäytyneen rikollisuus ilmenee muun muassa tietoverkkorikoksia, ihmis-kauppaa ja varkausrikoksia tekevinä rikollisryhminä. Järjestäytyneen rikollisuuden torjunta edellyttää koko Euroopan alueella yhtenäisiä torjuntamuotoja ja -valtuuksia. Yhteistyötä viranomaisten ja elinkeinoelämän välillä tiivistetään.

Toiminnan mitoitus vuonna 2011

Talousrikosten ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunta	2008 toteuma	2009 toteuma	2010 toteuma	2011 tavoite
Talousrikostorjunnan henkilötyövuodet	343	341	354	360
Talousrikostorjunnan kustannukset, milj. euroa	32,1	32,4	32,0	34,5
Päätetyt talousrikosjutut/htv	4,5	4,4	4,9	5,3
Avoimet talousrikosjutut/htv	5,1	6,3	5,9	5,3
Päätettyjen talousrikosten tutkinta-aika, keskiarvo, vrk, enintään	309	295	327	295
Järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan henkilötyövuodet	368	363	333	350
Järjestäytyneen rikollisuuden torjunnan kustannukset, milj. euroa	27,6	28,6	28,2	30,0
Tietoon tulleet jr-rikokset	477	537	680	700

Ehdotuksen vaikuttavuus

Torjuntatoimenpiteiden vaikuttavuus	2008 toteuma	2009 toteuma	2010 toteuma	2011 tavoite
Päätetyt talousrikosjutut, määrä	1 555	1 516	1 743	1 900
Avoimena olevat talousrikosjutut, määrä	1 754	2 145	2 103	1 900
Takaisin saatu rikoshyöty talousrikoksissa (netto), milj. euroa	59	37	22	41,8
Takaisin saatu rikoshyöty talousrikoksissa (netto), euroa/htv	172 115	107 526	74 339	100 000
Jr-ryhmien jäsenten määrä	1135	948	926	900

Ehdotuksen aikajänne

Poliisin talousrikostutkinnassa avoimena olevien talousrikosjuttujen määrää pyritään laskemaan vuositasolla 1 000:een, kun niitä nyt on yli 2 000. Päätettyjen talousrikosjuttujen määrää nostetaan nykyisestä 1743:sta lähemmäksi 2000:tta, mikä edellyttää noin 200 päätetyn jutun lisäystä vuositasolla. Keskitetään merkittävien talousrikoskokonaisuuksien tutkintaan ja torjuntaan.

Ehdotuksen budjettivaikutus, brutto ja netto

Vaihtoehtoinen järjestämistapa edellyttää 40 uuden talousrikostutkijan viran perustamista talousrikostutkinnan erityisosaamisen turvaamiseksi. Yhden talousrikostutkijan viran kustannus on noin 65 000 euroa, joten uusien virkojen perustamiskustannukset olisivat yhteensä 2 600 000 euroa. Takaisin saatu rikoshyöty yhtä henkilötyövuotta kohden on vuodessa noin 100 000 euroa eli 40 uutta virkaa tuottaisi asianomistajille ja valtiolle lisää takaisin rikoshyötyä noin 4 milj. euroa vuodessa. Kokonaisuudessaan rikoshyötyä saadaan takaisin enemmän kuin nopeutunut reaaliaikainen tutkinta aiheuttaa kustannuksia. Vuonna 2011 arvioidaan saatavan rikoshyötyä takaisin 41,8 milj. euroa. Tehostuneella talousrikosten tutkinnalla ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnalla on pitkäaikaisia valtion budjettitaloutta hyödyttäviä vaikutuksia muun muassa verotulokertymän muodossa.

Ehdotuksen muut vaikutukset

Poliisiammattikorkeakoulun koulutus- ja tutkimustoiminnan hyödyntäminen myös muiden sisäisen turvallisuuden viranomaisten toiminnan kehittämisessä tulisi ottaa tarkasteltavaksi tässä yhteydessä.

Ehdotuksen riskit

Valtion tuottavuusohjelman toteuttaminen poliisitoimessa vähentää olemassa olevia talousrikostutkijan virkoja, jos näistä tehtävistä eläkkeelle jäävien tutkijoiden tilalle ei rahoituksen puuttuessa palkata uusia hen-

kilöitä. Tarvittavien lainsäädäntömuutosten viivästyminen tai vesittyminen sekä mahdollinen epäonnistuminen yhteistyön kehittämisessä yksityisen sektorin kanssa on myös otettava huomioon mahdollisina riskitekijöinä.

Ehdotus 3. Poliisin lupahallinnon sähköinen kehittäminen

Poliisin lupahallinnon tehtävät lisääntyvät merkittävästi kehyskaudella. Vuonna 2011 lupia myönnetään arviolta 1,11 milj. ja määrän arvioidaan nousevan 1,23 milj. lupaan vuoteen 2015 mennessä. Lupahallinnon maksullisen toiminnan volyymien kasvuun vaikuttavat ennen kaikkea lainsäädäntömuutokset. Samanaikaisesti poliisitoimessa toteutetaan valtionhallinnon tuottavuusohjelmaa. Poliisitoimelle kohdentuu 670 henkilötyövuoden tuottavuusvähennyksvelvoitteet vuoteen 2015 mennessä. Tuottavuusvähennykset on pyritty kohdentamaan ensisijaisesti muuhun resurssiin kuin operatiivisessa toiminnassa oleviin poliisimiehiin, jotta poliisin ydintehtävien suorittaminen ja sitä myötä yleinen järjestys ja turvallisuus eivät vaarantuisi. Tästä seuraa, että lupahallintoon ei ole mahdollista kohdistaa nykyistä enempää henkilöstöresursseja vaikka lupahallinnon tehtävät merkittävästi lisääntyvät. Poliisin lupahallinto ei selviydy tehtävistään nykyisillä henkilöstöresursseilla ilman mittavia kehittämistoimia. Lupahallinnon toimintaa on tehostettava, jotta nykyisellä henkilöstöresursseilla kyetään jatkossa tuottamaan entistä enemmän suoritteita. Tämä on mahdollista vain lupahallinnon palveluja voimakkaasti sähköistämällä, jolloin konkreettisia asiakaskäyntejä saadaan vähennettyä. Tuottavuushyötyjä ei saavuteta lupahallinnon henkilöstöä edelleen vähentämällä vaan tuottamalla entistä enemmän suoritteita nykyisellä henkilöstöllä.

Toiminnan mitoitus vuonna 2011

Lupia arvioidaan myönnettävän n. 1,11 miljoonaa ja tuottoja arvioidaan kertyvän n. 40,3 milj. euroa. Lupahallinnon htv-määrä v. 2011 on 780

Ehdotuksen vaikuttavuus (myös muille hallinnonaloille kohdistuvat laajakantoiset vaikutukset)

Sähköisen asioinnin ja ajanvarausjärjestelmän kehittämistoimilla voidaan turvata poliisin lupahallinnon toimintakyky nykyisillä resursseilla huolimatta kasvavista volyymeistä ja entistä vaativammista tehtävistä. **Tuottavuussäästö olisi yhteensä 59 henkilötyövuotta, joka merkitsee noin 2 360 000 euron laskennallista säästöä vuodessa.** Lupahallinnon sähköiseen kehittämiseen on esitetty haettavaksi 2,85 milj. euroa valtiovarainministeriön tuottavuusmäärärahaa. Huomioitavaa on myös, että sähköistä asiointia kehittämällä lupahallinnon työtä voidaan tasata alueellisesti nykyistä paremmin ja säilyttää palvelutaso alueesta riippumatta. Lupahallinnon palveluiden sähköistämisestä hyötyy myös asiakas: lupa-hallinnon palvelujen saavutettavuus paranee ja asiakaspalvelu on entistä joustavampaa. Asiakkaan ei tarvitse asioida poliisilaitoksella useaan kertaan, mikä on erityisesti ruuhka-Suomen ulkopuolella, missä poliisin palveluverkosto on harvempi, merkittävä palvelutasoa parantava asia. Asiakas myös hyötyy siitä, että poliisin lupapalvelut voi saattaa vireille sähköisesti, vuorokauden ajasta ja paikasta riippumatta. Lupahallinto on maksullista toimintaa lupavalvontaa lukuun ottamatta, jolloin lupahallintoon nyt tehtävät taloudelliset panostukset maksavat itsensä takaisin lupahallinnon tuottoina.

Asiakaskäyntien määrän vähentämisellä säästetään merkittävästi poliisin lupahallinnon resursseja. Esimerkiksi sähköisen vireillepanon mahdollistaminen liikenteeseen liittyvissä luvissa ja aselupa-asioissa sekä yksityisen turvallisuusalan luvissa yhdistettynä lupamenettelyn muuhun yksinkertaistamiseen lainsäädännön keinoin vähentää yhden asiakaskäynnin yhtä lupa-asiaa kohden. Tavoitteena on, että esimerkiksi passien ja henkilökorttien nykyisestä volyymistä 50 % (420 000 kpl) hoidettaisiin jatkossa sähköisesti ja liikenteeseen liittyvistä luvista 100 % (370 000 kpl). Lupapalvelujen suuresta volyyymista johtuen yksittäisten lupajien kohdalla tapahtuvalla asiakaskäyntien vähenemisellä on merkittävä vaikutus kokonaisuuden kannalta. On kuitenkin huomioitava, että kokonaisuudessaan lupahallinnon sähköistämishanke vaatii taloudellisten panostusten lisäksi myös aikaa. Lupahallinnon sähköistämishankkeen suunnitellun toteutusaikataulun mukaisesti hankkeen toimenpiteet olisivat toteutettu vuoden 2014 loppuun mennessä mikäli hanke voidaan käynnistää täysipainoisesti jo vuoden 2011 aikana.

Ehdotuksen aikajänne

Lupahallinnon henkilöstöä lisätään siten, että kasvavaan volyyymiin voidaan vastata palvelutason kärsimättä (+59 htv). Lisäksi pyritään vähentämään lupahallinnon nykyisiä tehtäviä keskittymällä ydintehtäviin ja ulkoistamalla/siirtämällä poliisin tehtäviin kuulumattomat asiat muille viranomaisille/muille toimijoille.

Ehdotuksen budjettivaikutus, brutto ja netto

Poliisin lupahallinnon henkilöstöä lisätään 59 henkilötyövuodella. Henkilötyövuoden hinnaksi on määritelty 40 000 euroa, jolloin budjettivaikutus on 2 360 000 euroa.

Ehdotuksen muut vaikutukset

Päätetystä tuottavuusohjelmasta poliisin osalta täytyy poiketa. Lupapuolen asiakaspalvelu ei kehity toivotulla tavalla.

Ehdotuksen riskit

Valtiovarainministeriö ei myönnä lupahallinnon sähköiseen kehittämiseen esitettyä tuottavuusmäärärahaa, jolloin sähköistämistä ei voida toteuttaa volyymien kasvun vaatimalla tavalla. Lupahallinnon henkilöstöä ei ole mahdollista lisätä nykyisestä, joten lupapalvelut ruuhkautuvat ja palvelutaso tulee huononemaan merkittävästi. Mikäli lupahallinnon henkilöstöä lisätään, joudutaan lisäystä vastaava htv -määrä vähentämään poliisin operatiivisesta henkilöstöstä. Lupahallinnon tehtävien siirto muille viranomaisille/toimijoille ei onnistu tai lainsäädäntö ei mahdollista sitä. Uusien lainsäädäntömuutosten, ml. EU -päätöksenteko voivat lisätä lupahallinnon volyymeja jo nyt ennakoitua enemmän eikä niistä selviydytä ilman toimivia ja tehokkaista sähköisiä järjestelmiä vaikka henkilökuntaa lisättäisiinkin.

Ehdotus 4. Poliisien työurien pidentäminen

Hallitusohjelman mukaisesti hallituksen tavoitteena on ollut tukea tuottavuuden nousua ja työvoiman saatavuutta. Suomen julkisen talouden ja koko kansantalouden kestävyyskannalta on hallituksen mukaan välttämätöntä, että työuria saadaan pidennettyä.

Poliisihallinnossa tavoitteena on selvittää poliisien erityisen eroamisiän perusteet ja tarpeellisuus sekä tehdä tarvittavat muutosehdotukset. Keskeistä on arvioida eri vaihtoehtojen henkilöstölliset, taloudelliset ja muut vaikutukset. Vaihtoehtoja arvioitaessa huomiota tulee kiinnittää myös niihin henkilöstöpoliittisiin toimenpiteisiin, joilla työn tekoa voidaan tehdä houkuttelevammaksi ja sitä kautta pidentää työuria. Kysymystä tarkastelemaan on asetettu työryhmä, jonka työ valmistuu keväällä 2011. Mahdolliset lainsäädännölliset muutokset valmistellaan tämän jälkeen.

Toiminnan mitoitus vuonna 2011

Poliisihallinnon palveluksessa työskentelee 10 950 henkilöä.

Poliisin erityisen eroamisiän piirissä on yhteensä 7 763 henkilöä, joka jakautuu virkaryhmittäin seuraavasti:

Alipääallistö ja miehistö, 58/60 v, 7058 kpl

Päällistö, 63 v, 705

Ehdotuksen vaikuttavuus (myös muille hallinnonaloille kohdistuvat laajakantoiset vaikutukset)

virt. poliisin toiminnan vaikuttavuus.

Ehdotuksen aikajänne

Poliisimiesten erityistä eroamisikää nostetaan nykyisestä 58/60/63 vuodesta. Mikäli eroamisikä ei nouse valtion virkamiesten yleiseen eroamisikään (68 vuotta) tai mikäli muutos ei ulotu kaikkiin poliisimiehiin, mahdollistetaan poliisihallinnossa rajavartiolaitoksen ja puolustusvoimien tapaan virkauran jatkaminen tiettyin edellytyksin eroamisiän saavuttamisen jälkeen.

Eroamisiän nostaminen voidaan toteuttaa vasta pidemmän siirtymäajan jälkeen, mahdollisuus palvelussuhteen jatkamiseen lyhyemmällä aikajänteellä.

Ehdotuksen budjettivaikutus, brutto ja netto

Budjettivaikutusten suuruuden arvioidaan olevan useita miljoonia euroja. Vielä tässä vaiheessa vaikutuksia on mahdoton arvioida tarkemmin.

Ehdotuksen muut vaikutukset

- o Poliisikoulutukseen sisään otettavien määrän laskeminen
- o Työkyvyn ylläpidon varmistamiseen tarvittavien lisääntyminen
- o Työvoiman riittävyyden varmistaminen

Ehdotuksen riskit

Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen keski-ikältään vanhemman henkilöstön toimesta.

Ikääntyvän poliisimiehen toimintakyvyn varmistaminen.

Henkilöstön näkökulmasta yhdenvertaisen menettelyn muodostuminen mahdollisuudessa jatkaa virkauraa.

Sairauseläkkeiden kasvava määrä.

Ehdotus 5. Jatketaan rajatarkastusten automatisointia ja teknisen rajavalvonnan edelleen kehittämistä

Rajavartiolaituksen kärkeiden arvioiden mukaan rajaliikenne kasvaa 1,5-2 kertaa suuremmaksi kaakkoisrajalla noin vuosikymmenessä. Mahdollinen EU:n ja Venäjän välinen viisumivapaus kasvattaisi rajaliikennettä suurella hyppäyksellä lyhyessä ajassa. Myös rajat ylittävä rikollisuus lisääntyisi. Mahdollisen viisumivapauden vaikutusten hallinta edellyttää rajainfrastruktuurin, henkilöstövoimavarojen, laitteiden ja liikenneväylien sekä viranomaisten yhteistyön kehittämistä.

Jatketaan ja nopeutetaan teknistä rajavalvontaa ja lisätään rajatarkastusten automatisointia huomioiden EU-rajaturvallisuushankkeiden eteneminen. Automatisoinneilla voidaan vähentää ko. muutoksista aiheutuvia lisäresurssitarpeita.

Toiminnan mitoitus vuonna 2011

Rajavartiolaitos vastaa rajatarkastuksista Suomen suurimmilla rajanylityspaikoilla. Rajavartiolaitos kohdentaa henkilöiden rajatarkastuksiin noin 850 HTV:tta vuodessa. Pääosin rajatarkastusten yhteydessä paljastettujen rikosten selvittämiseen ja tutkintaan kohdennetaan noin 120 HTV:tta. Rajavartiolaitos on ottanut operatiiviseen käyttöön biometriikan hyödyntämiseen perustuvan automaattisen rajatarkastuksen Helsinki-Vantaan lentoasemalla, johon on hankittu 13 porttia. Vaalimaan rajanylityspaikalla on aloitettu automaattikan pilotointi ottamalla käyttöön kolme porttia. Vuonna 2011 Helsinki-Vantaan lentoasemalle hankitaan 15 porttia ja Vaalimaan raja-asemalle viisi porttia lisää.

Rajavartiolaitos kohdentaa itärajan ns. rauhallisen rajaosuuden (pl. kaakkoisraja) rajavalvontaan yhteensä noin 320 HTV:tta vuodessa. Tällä rajaosuudella suppeat kohdealueet on valvottu kiinteillä teknisillä valvontajärjestelmillä. Vallitsevassa rajatilanteessa teknisesti valvottuja kohdealueita ei ole tarkoituksenmukaista laajentaa, mutta niiden tekninen suorituskyky on tarpeen ylläpitää korvaamalla vanhentuvat komponentit.

Ehdotuksen vaikuttavuus (myös muille hallinnonaloille kohdistuvat laajakantoiset vaikutukset)

Rajatarkastusten automatisoinnilla voidaan vähentää lisähenkilöstön tarvetta rajaliikenteen kasvaessa. Henkilöliikenteen arvioidaan kasvavan vuosina 2011–2015 Helsinki-Vantaan lentoasemalla noin 15 % ja kaakkoisrajan suurilla rajanylityspaikoilla noin 5 % vuodessa. Automatisoinnilla arvioidaan saatavan vuonna 2015 noin 100 HTV:n vaikutus henkilöstötarpeeseen. Merkittävästi suurempi vaikuttavuushyöty saadaan sitten, kun sekä viisumivapaiden että viisumivapaiden matkustajien täysimääräinen tarkastamisen on automaattikalla mahdollista. Tämä toteutuu vasta 2015 jälkeen.

Ns. rauhallisen rajaosuuden rajavalvontaan käytettävän henkilötyöpanoksen määrää voidaan vähentää ottamalla käyttöön uudenlaista valvontatekniikkaa. Rajavartiolaituksella on käynnissä maarajanvalvontatekniikan kehittämishanke, jossa hankitaan siirrettäviä valvontasensoreita sekä uudistetaan tilannekuvan ylläpitämisessä sekä operatiivisessa johtamisessa käytettävät tietojärjestelmäsovellukset. Itärajan rauhalliselta rajaosuudelta on tarkoitus vähentää pysyvästi noin 60-80 HTV:tta vuoteen 2015 mennessä. Vapautuva työpanos kohdennetaan kalustoinvestointeihin sekä tarpeen niin vaatiessa kaakkoisrajan ja pääkaupunkiseudun rajatarkastuksiin. Voimavara siirto tapahtuu eläkepoistumaa hyödyntäen.

Ehdotuksen aikajänne

Rajatarkastusten asteittaista automatisointia jatketaan hankkimalla Helsinki-Vantaan lentoasemalle vuosien 2012 -2015 aikana yhteensä 28 porttia ja itärajan suurille rajanylityspaikoille yhteensä 51 porttia. Toimeenpannaan rajavalvonnassa käytettävän valvontatekniikan kehittämishanke.

Ehdotuksen budjettivaikutus, brutto ja netto

Rajatarkastusten automatisoinnin kustannusten arvioidaan olevan 2012–2015 yhteensä 6 500 000 euroa. Rajavalvonnassa käytettävän siirrettävän valvontatekniikan hankintaan arvioidaan käytettävän noin 2 000 000 euroa vuosina 2012–2013. Hankinnat rahoitetaan rajavartiolaituksen toimintamomentilta. Automatisoinnilla ja valvontatekniikalla saatava hyöty on vuonna 2015 yhteensä noin 170 henkilötyövuotta. Vuoden 2011 hintatasossa tämä on noin 10 milj. euroa. Resurssi kohdennetaan pääosin rajatarkastusten vahventamiseen, jotta kasvavan rajaliikenteen turvallisuus ja sujuvuus voidaan ylläpitää.

Ehdotuksen muut vaikutukset

Automatisoinnin sijoittelu huomioidaan rajanylityspaikan toimitilajärjestelyissä. Rajavartiolaitos ei ole tunnistanut muita vaikutuksia.

Ehdotuksen riskit

Riskiksi on tunnistettu automaattisten rajatarkastuslinjastojen käyttöasteen varmistaminen. Riskin toteutuminen ennaltaehkäistään tiedotuksella, opastuksella ja rajaliikenteen ohjauksella. Juridisesti hanke ei ole riskialtis, koska siinä yhdistyvät kaikki tiedossa olevat EU:n rajaturvallisuushankkeet. Teknisinä riskeinä on kehittyvän tekniikan käyttöönotto, laitteisto- ja ohjelmistoviat käytön aikana sekä matkustusasiakirjoissa olevat valmistus tai laatuvirheet. Käyttö on osoittanut, että tekniset ratkaisut ovat toimivia. Toiminnallisuuksia kehitetään havaintojen ja kokemusten perusteella.

Ehdotus 6. Tehostetaan merellisten siviiliturvallisuustoimintojen ohjausta ja hallintoa keskittämällä toimintoja

Tehostetaan rannikkovartiotoimintojen kansallista ohjausta ja hallintoa. Tehostetaan merellisten siviiliturvallisuustoimintojen ohjausta ja hallintoa keskittämällä toimintoja sisäasiainministeriön hallinnonalalle. Toiminnallisella tasolla hyödynnetään täysmääräisesti rajavartiolaitokselle luotu merialueen valvontajärjestelmä, meripelastuksen johtamisjärjestelmä ja vartioalusten toiminta.

Johtovastuu avomerellä tapahtuvasta öljyntorjunnasta siirretään sisäasiainministeriölle, jolla jo nyt on johtovastuu rannikolla ja sisävesillä.

Parannetaan valtion viranomaisten ja kuntien pelastuslaitosten yhteistyötä venekaluston hankinnassa ja käytössä. Valtion merellisen venekaluston yhteiskäyttöä lisätään ja omistusta keskitetään sisäasiainministeriön ohjauksessa.

Toiminnan mitoitus vuonna 2011

Suomen ympäristökeskus kehittää ympäristövahinkojen torjuntavalmiuksia sekä mm. ylläpitää öljyntorjunnan johtamisvalmiutta. Merellisten ympäristövahinkojen torjunnan hallintotehtäviin on varattu Suomen ympäristökeskuksessa noin 10 HTV:tta. Suomen eri viranomaisilla on avomeriöljyntorjuntaa varten mm. 15 öljyntorjunnassa käytettävää laivaa, kaksi valvontalentokonetta, 140 isoa torjuntavenettä, satoja pienempiä veneitä, 10 km järeää avomeripuomia, 30 km muuta meripuomia, 60 km saaristopuomia sekä muuta öljyntorjuntakalustoa.

Rajavartiolaitos vastaa rajavalvonnasta ja meripelastuksen johtamisesta. Rajavartiolaitos johtaa meripelastusta ja merialueen rajavalvontaa kahdessa johtokeskuksessa (2012 alkaen). Tähän tehtäväkokonaisuuteen käytetään noin 60 HTV:tta. Rajavartiolaitoksella on lisäksi kuusi öljyntorjuntakykyistä vartiolaivaa, kahdeksan meripelastuksessa käytettävää helikopteria ja kaksi merialueen valvontatehtävissä käytettävää lentokonetta.

Ehdotuksen vaikuttavuus (myös muille hallinnonaloille kohdistuvat laajakantoiset vaikutukset)

Rajavartiolaitos ylläpitää kattavaa tilannekuvaa merialueelta ja jatkuvaa meripelastusvalmiutta sekä johtaa vuodessa noin 1 300 meripelastustapahtumaa. Suomen ympäristökeskus käsittelee vuosittain noin 200 öljyntorjunnan päivystystapausta.

Ehdotuksen aikajänne

Vastuu öljy- ja kemikaalivahinkojen torjuntavalmiudesta ja johtamisesta avomerellä säädetään sisäasiainministeriön hallinnonalan tehtäväksi hallituskauden aikana. Operatiivinen johtaminen keskitetään Rajavartiolaitoksen kahteen johtokeskukseen ja hallinto Rajavartiolaitoksen esikuntaan. Öljyvahinkojen ja aluskemikaalivahinkojen torjunnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen säilyisivät ympäristöministeriöllä. Sisäasiainministeriön ja ympäristöministeriön yksityiskohtaisempi tehtävänjako suunniteltaisiin erikseen.

Ehdotuksen budjettivaikutus, brutto ja netto

Öljy- ja kemikaalivahinkojen johtamisvastuun siirron Rajavartiolaitokselle arvioidaan olevan kustannusneutraali toimenpide. Toimenpiteiden seurauksena toiminnan arvioidaan tehostuvan, kun Rajavartiolaitoksen merellisten turvallisuustehtävien johtamisvalmiuteen, hallintoon ja tekniikan ylläpitoon varatut voimavarat optimoidaan uutta tehtäväkokonaisuutta vastaavaksi, huomioiden myös Rajavartiolaitoksen ilma- ja vartioalusten suorituskyky. Selvitetään erikseen mahdollisuudet kohdentaa avomeriöljyntorjuntaan varattuja voimavaroja Rajavartiolaitokselle.

Ehdotuksen muut vaikutukset

Merellisten siviiliturvallisuustehtävien palvelutuotanto tehostuu, kun johtaminen on keskitetty kahteen johtokeskukseen ja hallinnointi pääosin yhden hallinnonalan vastuulle.

Ehdotuksen riskit

Hallinnon uudistaminen ja tehtävien siirto aiheuttaa henkilöstössä yleensä vastustusta. Tähän tulee varautua huolellisella suunnittelulla ja aktiivisella tiedottamisella. Henkilöstövaikutukset tulee valmistella huolellisesti hyödyntäen luonnollista poistumaa.

Ehdotus 7. Häätokeskusuudistuksen loppuunsaattaminen

Toteutetaan häätokeskusjärjestelmän uudistaminen tehtyjen päätösten ja tarkistetun lainsäädännön pohjalta ottaen huomioon Kouvolan häätokeskuksen erityistehtävät. Toteutetaan valtiovarainministeriön johdolla kansalaisten yleisneuvontapalvelu ottamalla käyttöön yleinen neuvontanumero ja nettipalvelu.

Toiminnan mitoitus vuonna 2011

Vuoden 2011 kuluessa Rovaniemellä toimivan Lapin häätokeskuksen toiminnot siirretään Oulussa toimivan Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun häätokeskuksen yhteyteen. Yhdistyvä keskus on nimeltään Pohjois-Suomen ja Lapin häätokeskus.

Viranomaisten yhteisten tietojärjestelmien suunnittelua ja toteuttamista jatketaan (VITJA, KEJO, yksikkö-tunnusjärjestelmä, VIRVE -puheryhmät ym.)

Ehdotuksen vaikuttavuus (myös muille hallinnonaloille kohdistuvat laajakantoiset vaikutukset)

Tavoitteina ovat muun muassa:

- häätokeskuspalveluiden saatavuus turvataan koko maassa molemmilla kansalliskielillä
- resurssien käyttämistä tehostetaan toimintamalleja uudistamalla
- henkilöstön osaamista parannetaan ja henkilöstön riittävyys varmistetaan
- Häätokeskuslaitoksen toimintavarmuus ja -nopeus varmistetaan
- häätokeskustoiminta ja tietojärjestelmät uudistetaan ja keskuskeskukset verkotetaan niin, että ne voivat tukea toisiaan ruuhkatilanteissa ja poikkeusoloissa
- häätokeskustoiminnan tuottavuutta lisätään Häätokeskuslaitoksen rakenteita kehittämällä
- häätokeskustoiminta yhdenmukaistetaan valtakunnallisella tasolla
- viranomaisten yhteistoimintaa kehitetään uusia toimintatapoja teknisiä järjestelmiä yhdenmukaistamalla

Ehdotuksen aikajänne

Häätokeskustoiminnan järjestämisen vaihtoehdot selvitettiin päättymässä olevan vaalikauden aikana ja selvityksen perusteella päätettiin järjestelmän ja toiminnan uudistamisesta vuosina 2011 - 2015. Häätokeskusten määrä vähenee valtioneuvoston 21.1.2010 tekemän päätöksen mukaan viidestätoista kuuteen. Sisäasiainministeriön 9.3.2010 tekemän päätöksen mukaan häätokeskusten sijaintipaikkakunnat ovat seuraavat:

- Uudenmaan häätokeskusalueen häätokeskus sijoitetaan Keravalle. Helsingin häätokeskus siirtyi Keravalle jo vuoden 2010 lopulla ja Lohjalla sijaitseva Länsi-Uudenmaan häätokeskus siirtyy samoihin tiloihin viimeistään vuonna 2015.
- Rovaniemellä toimivan häätokeskuksen toiminnot siirretään Oulussa sijaitsevaan Pohjois-Suomen ja Lapin häätokeskukseen vuonna 2011.
- Itä- ja Kaakkois-Suomen häätokeskusalueelle jää uudistuksessa kaksi häätokeskusta, Kuopioon ja Kouvolaan. Mikkelissä sijaitsevan Etelä-Savon häätokeskuksen ja Joensuussa sijaitsevan Pohjois-Karjalan häätokeskukset lakkautetaan viimeistään vuonna 2012, jolloin niiden toiminnot siirretään Kuopiossa toimivaan häätokeskukseen. Kouvolassa toimivasta keskuksista kehitetään vuoden 2015 loppuun mennessä valtakunnallisia erityistehtäviä hoitava yksikkö, joka huolehtii mm. neuvonta- ja tukipalvelutehtävistä.
- Pirkanmaan häätokeskus Tampereella lakkautetaan vuonna 2013, jolloin sen toiminnot siirretään Porissa toimivaan häätokeskukseen.
- Keski-Suomen häätokeskus lakkautetaan vuonna 2014, jolloin sen toiminnot siirretään Vaasassa toimivaan häätokeskukseen.
- Hämeen häätokeskus Hämeenlinnassa lakkautetaan vuonna 2015, jolloin sen toiminnot siirretään Turussa toimivaan häätokeskukseen.

Häätokeskustietojärjestelmä tilataan kilpailutuksen jälkeen kesällä 2011.

Ehdotuksen muut vaikutukset

Mikäli häätokeskusalueita ja häätokeskusten sijaintipaikkakuntia koskevia päätöksiä ei olisi tehty, olisi häätokeskustietojärjestelmä tullut joka tapauksessa uusiksi. Tällöin olisi tarvittu 100 uutta lisävirkaa ja henkilöstön määrään asetettuja tuottavuusvähennyksiä ei voitaisi tehdä. Viidentoista keskuksen toimitilat tulisi tällöin myös säilyttää.

Ehdotus 8. Yhteiskäyttöisillä/yhteisillä tietojärjestelmäpalveluilla tehoa ja tuottavuutta

Pyritään parantamaan sisäasiainministeriön ja koko julkisen hallinnon (kunta ja valtio) ydintoimintojen tuottavuutta. Yhteiset ja yhteiskäyttöiset tietojärjestelmät tukevat hallinnonalojen ja virastojen poikkihallinnollista toimintaa. Samalla IT -toiminnan kustannustehokkuuden lisääminen vapauttaa voimavaroja ydintoimintoihin ja muihin kehittämistoimenpiteisiin. Tavoitteena tulee olla myös se, että IT -toimintaan liittyvä kehitystyö ja jatkuvien palveluiden päällekkäinen työ hallinnossa vähenee ja yhteisten palvelujen hankintakustannuksissa saadaan volyymietuja.

Yhteiskäyttöisiin tietojärjestelmiin siirtyminen voi lyhyellä aikavälillä lisätä kustannuksia, mutta pidemmällä aikavälillä säästöt ovat kokonaisuutta tarkastellen ilmeisiä mm. erillisten ICT -järjestelmien määrän vähenemisen myötä.

Yhteisillä tietojärjestelmillä ja niihin liittyvillä hankkeilla on aina kuitenkin ns. omistaja. KEJO esiselvitys, käynnistäminen ja toteuttaminen hankkeistetaan ja johdetaan Poliisihallituksen johdolla, VITJA on poliisin hanke/järjestelmä, ja UMA on ulkomaalaisviraston hanke/järjestelmä.

KEJO esiselvitys rahoitetaan toimialojen toimintameno-rahoinnuksesta, VITJA:n osalta rahoitus on Poliisihallituksen ja UMA -hankkeelle rahoitus tulee valtionhallinnon tuottavuushankkeille suunnatusta ja haetusta määrärahasta ja osittain Maahanmuuttoviraston toimintamenoista.

Valtio- ja kuntasektoreilla on enenevässä määrin kehitettävä yhteiskäyttöisiä ja yhdenmukaisia tieto- ja viestijärjestelmiä. Vastaavia hankkeita on jo käynnistetty, kuten esimerkiksi jo edellä mainitut:

- viranomaisten yhteisen kenttäjohtamisjärjestelmän (KEJO) kehittämishanke.
- sähköinen asiankäsittelyjärjestelmän (UMA)
- Poliisiasian toiminnanohjausjärjestelmän kokonaisuudistushanke (VITJA)

Poliisin VITJA- ja Hätäkeskuksen TOTI- hankkeissa on tunnistettu useita tietojärjestelmien yhteiskäyttöisiä tietojärjestelmäpalveluita, joita on mahdollista hyödyntää hallinnonalan muissa operatiivisissa tietojärjestelmissä. Palvelut on järkevää toteuttaa hallinnonalan yhteisinä hankkeina, näin vältetään päällekkäisiltä infrastruktuuriratkaisuilta ja säästetään investointikustannuksissa.

Ns. yhteiset hankkeet/ratkaisut kokonaisuuden ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan 5 yhteistä palvelua: **turvakarttaratkaisu, yhteinen resurssitilannekuva, yhteiset tietovarannot, monikanavainen viestintäpalvelu sekä yhteinen lokipalvelu.** Jos palvelut pitäisi rakentaa kaikkiin niitä hyödyntäviin operatiivisiin järjestelmiin, kustannukset olisivat vähintään 2-3 kertaisia nyt toteutettavaan yhteiseen ratkaisuun verrattuna.

Toiminnan mitoitus vuonna 2011

Yhteiset hankkeet

Yhteiset hankkeet on v. 2011 priorisoitu siten, että ensimmäisessä vaiheessa on tarkoitus aloittaa turvakarttaratkaisun suunnittelu toimialojen yhteistyöllä ja siihen niiden kohdistamalla resursseilla. Jatkotyöhön kehyskaudelle 2012–2015 on esitetty investointirahaa 9,5 miljoonaa euroa ja hankkeista on tehty tarvittavat kustannus-hyötylaskelmat. VM:n kehysesityksessä SM:n esitystä ei ole kuitenkaan otettu huomioon.

UMA -hanke

UMA -hanke on kokonaisuudessaan noin kymmenen miljoonan euron investointi ja kuuluu suurimpiin valtiovarainministeriön tukemiin tuottavuushankkeisiin. Hanke oli osa sisäasiainministeriön SM Online -ohjelmaa.

VITJA -hanke

Vitja-hanke on arvioitu kokonaisuudessaan (poliisitoimen osalta) noin 25 M€ investointihankkeeksi. Hankkeeseen on myönnetty rahoitusta valtion talousarviossa seuraavasti:

	TAE 2011	S 2012	S 2013	S 2014	S 2015
VN:n kehyspäätös 30.3.2010	2 000	4 000	4 000	1 000	

Valtaosa hankkeen kustannuksista katetaan poliisin toimintamomentilta. Lisäksi hankkeelle on haettu rahoitusta EU:n rahoituslähteistä.

Ehdotuksen vaikuttavuus

Yhteiset hankkeet

Tässä vaiheessa yhteiset hankkeet tukevat pääasiassa hallinnonalan omaa toimintaa, mutta palveluiden määrittelyssä on pyritty huomioimaan myös hallinnonalan ulkopuolisten toimijoiden tarpeet, kuten STM ja kunnalliset pelastuslaitokset.

UMA -hanke

UMA on ulkomaalaisprosesseihin osallistuvien viranomaisten ja sidosryhmien yhteinen työväline ja sillä on yhteensä yli 10 000 käyttäjää. Järjestelmää käytetään useassa eri ministeriön alaisessa hallinnossa, kuten poliisissa, Rajavartiolaitoksella ja edustustoissa ympäri maailmaa. Uudella järjestelmällä on korvattu nykyinen ulkomaalaisrekisteriin pohjautuva asiankäsittely. Uusi tietojärjestelmä lyhentää käsittelyaikoja, tehostaa asiankäsittelyprosessin hallittavuutta, parantaa asiakaspalvelua ja tuo merkittäviä kustannussäästöjä. Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa otettiin käyttöön sähköisen asiankäsittelyn työjonojen ja työnkulkujen hallinta. Sähköinen työjonojen ja työnkulkujen hallinta tarkoittaa sitä, että esimerkiksi ulkomaan edustustoon jätetyt hakemukset siirtyvät nyt sähköisesti Suomeen käsiteltäväksi ja vastaavasti Suomessa tehty päätös edustustoon tiedoksiannettavaksi.

VITJA -hanke

VITJA -hankkeen tehtävänä on tuottaa poliisin sekä muiden turvallisuus- ja oikeusviranomaisten toimintaprosesseja tehostava ja yhtenäistävä tietoturvallinen tietojärjestelmäkonaisuus. Hanke mahdollistaa sähköisen poikkihallinnollisen yhteistyön poliisin työprosessien ja koko rikosprosessin osalta sekä kansalaisten sähköiset asiointipalvelut. Järjestelmä on roolipohjainen, työnkulkuihin perustuva käyttäjän kannalta yhtenäinen. Järjestelmä mahdollistaa tiedon kirjaamisen, hakemisen ja analysoinnin paikasta ja päätelaitteesta riippumatta tarvittaessa poikkihallinnollisesti.

VITJA -järjestelmä uudistaa poliisin, muiden lainvalvonta- ja oikeusviranomaisten tiedonhallinnan. Tavoitteena on työprosesseja yhdentävä, tehostava ja uudistava tietojärjestelmäkonaisuus. VITJA -hanke linkitetään kiinteästi Häätäkeskuslaitoksen Toti -hankkeen ja Oikeusministeriön tietojärjestelmän uudistuksen kanssa. Yhteistyön tavoitteena on synnyttää sähköinen ketju hätäilmoituksesta oikeuslaitokseen.

Ehdotuksen aikajänne

Yhteiset hankkeet

Yhteisten tietojärjestelmähankeiden toteuttamiseen on kaksi vaihtoehtoa: VM:n kehysrahoitus tai toimialojen toimintamomenteilta kerätty yhteinen kehittämisraha. Vain kehysrahoituksella hankkeet on mahdollista toteuttaa hallinnonalan keskeisten operatiivisten järjestelmien TOTIn ja VITJAn valmistumisaikataulussa, muilla tavoin toteutettuna aikataulu venyy liian pitkäksi.

UMA -hanke

Maahanmuuttovirasto on ottanut käyttöön uuden sähköisen asiankäsittelyjärjestelmän UMA:n ensimmäisen vaiheen. UMA -järjestelmän toinen vaihe otetaan käyttöön vuoden 2011 aikana. Tällöin siirrytään kokonaan paperittomiin asiaprosesseihin. Esimerkiksi oleskelulupaansa uusiva asiakas pystyy jättämään hakemuksen sähköisesti verkkopalveluun ja seuraamaan oman asiankäsittelynsä vaiheita verkkosivulta. Lisäksi UMA sisältää sähköisen dokumenttien hallinnan ja arkistoinnin.

VITJA -hanke

VITJA -järjestelmän käyttöönotto tapahtuu vuonna 2013.

Ehdotuksen budjettivaikutus, brutto ja netto**Yhteiset hankkeet**

Ministeriön kehysesityksessään vuosille 2012–2015 esittämä 9,5 miljoonan euron investointikustannus perustuu yhdessä konsultin kanssa tehtyyn alustavaan hankemäärittelyyn ja arvioon. Todelliset kustannukset voivat siten olla huomattavasti arvioitua korkeammat.

VITJA -hanke

Hankkeen toteutuksen arvioidaan maksavan poliisitoimen osalta n. 25 miljoonaa euroa, josta summasta talousarviossa poliisitoimelle myönnetty 11 M€. Lisäksi puolustusvoimat on sitoutunut osallistumaan kustannuksiin noin 2 M€. OM hallinnonalan odotetaan myös sitoutuvan osaltaan kustannuksiin.

Ehdotuksen muut vaikutukset**Yhteiset hankkeet**

Jos näihin hankkeisiin tarkoitettua yhteistä rahaa ei löydy, pelkona on, että toimialat oman kiireisen aikataulunsa vuoksi yrittävät ratkaista ja rakentaa tarvitsemansa palvelun itse omiin järjestelmiinsä. Vaarana on myös unohtaa yhteisille järjestelmille asetetut tavoitteet ja tehdä yhteistyön puuttuessa päällekkäisiä ja kalliita ratkaisuja.

VITJA -hanke

Hankkeen tehtävänä on tuottaa poliisiin sekä muiden turvallisuus- ja oikeusviranomaisten toimintaprosesseja tehostava ja yhtenäistävä tietoturvallinen tietojärjestelmäkokonaisuus, joka mahdollistaa sähköisen poikkihallinnollisen yhteistyön sekä kansalaisten sähköiset asiointipalvelut poliisiin työprosessien ja koko rikosprosessin osalta. Tietojärjestelmäudistuksen päämääränä on yhdistää poliisiin hajanaiset operatiiviset järjestelmät loppukäyttäjän näkökulmasta yhdeksi kokonaisuudeksi. Järjestelmä rakennetaan roolipohjaiseksi, työnkulkuihin perustuvaksi yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Järjestelmä mahdollistaa tiedon kirjaamisen, hakemisen ja analysoinnin paikasta ja päätelaitteesta riippumatta tarvittaessa poikkihallinnollisesti. Järjestelmän käyttöönoton odotetaan tehostavan merkittävästi poliisin toimintaa.

Ehdotuksen riskit**Yhteiset hankkeet**

Yhteisten tietojärjestelmäpalveluiden toteuttamisen viivästyminen merkitsee toimialojen toiminta- ja palvelukyvyn heikkenemistä kansalaisille suunnatuissa palveluissa.

VITJA -hanke

Toteuttamisen viivästyminen aiheuttaisi merkittäviä toiminnallisia ongelmia.